

Три денонощия музика нонстоп, и малко повече

от стр. 9 • **гдрромм е н г а р**

Пристигаме до открит минерален басейн, вече е минало 9 вечерта. Младите са изпълнили дансинга, танцуват. А набора им се радва: Виждат ги, колко са красиви! Музиката, чиста, изпипана като за празник, цъпи нощния ефир. Хей, наборе, казвам, тук свирят на живо бе! Пък аз си мислех, че е дискотека с компютър или стереоуредба. Младо момче запява хитове на Шефчед, по-късно разбирам, че е син на певеца Герчо от Шумен. Името му е Мариан. Да, той спечели първата награда за ромска песен. До него друго младо момче свири блестящо на цигулка - 19-годишният Иван, също от шуменския "Ферус ъндърграунд бенд". Слушаме прекрасната музика и си говорим с бай Дафин: Хей, наборе, защо не те канят по националната телевизия бе! Няма нещо, което да не знаеш. О, наште местни медии си ме канят, и управляващите ме ценят и зачитат. За важни неща с мен се консултират... По някое време се прибираме вече да спим. В стаята намираме и третия ѝ обитател - местният ТВ-оператор, снимащ неуморно всяка година фестивала с камерата си. Дори цвятята в градинката снима отблизо, обича ги. Както обича да гледа и живота през камерата си. Лягаме си, а набора започва да разказва. Така увлекателно, както са го правили нашите предци, от поколение на поколение, от род на род. С език литературен, все едно е водещ в някоя радиостанция. За съжаление

НЕУСЕТНО СЪМ ЗАСПАЛ

На сутринта набора ми казва: Ти защо заспа, операторът ме слуша до края, до два часа! Тогава му разказах как и аз имах такъв случай, където събеседникът ми заспа от моите разкази. Бяхме с психолога Румен Минковски, университетски преподавател и прекрасен човек, в една хотелска стая. Разказвах му истории, изглежда увлекателни са били за него, щом е заспал, но на сутринта му казах: Кажу ми къде си ме слушал, за да продължа!... Закусваме заедно с набора и научавам, че Али Баирам е тук, ще участва с рецитал на фестивала. Започвам да го търся, но не за дълго. Младият македонски певец е в компанията на мениджъра си. Запознаваме се, уточняваме време за разговор, а той ми казва: Искам да благодаря на вестника ви за интервюто, за публикацията, която получих на домашния си адрес в Скопие. Може би за това да има заслуга младото момиче от екипа ви? Да, тя Виолета Богданова се грижеше за всички. Сега е в Буганеца, учи големите науки. Докато се режда за кафе, край мен минава ромския Павароти. "Джанен ли е Джагоско матипе?", майтапя го със стих от негова песен, а той се усмихва широко: Хей, ти си неуморим! Като музикант ли си тук? Не, като репортер!... Съседи по етаж са ми

БРАТЯТА РОМИ ОТ РАДЖИСТАН, ИНДИЯ

По-късно пристига колегата ми Христо, който също проявява голям интерес към индийците. С английския сме зле и двамата. Хващаме за преводач държавния служител Йосиф Нунев и "нападаме" индийците. Научаваме, че са от калбелия джати - ромска етническа група в

"Ферус ъндърграунд бенд" - най-добрите

Вики от Монтана: "Да бъде три дни на Ромфеста и да не се сменя с родата от Майка Индия - как щях да гишам след това.."

Индия, която опитомява змии. Учудващо изненадани останахме от факта, че имаме госта общи думи в техния и нашия ромски език. Докато тези, живеещи в Северна Индия и в Южен Непал, си говорят направо като нас! Инструментите на индийците са уникални. Забравих, за съжаление, името на духовия инструмент, който наподобява нашия кавал, по-скоро дудук. Има дупки за всички пръсти, а тази отдолу, като на кларинета, сменя октавата. Изработен е от бамбук. На него има тръбичка, която играе ролята на ручицата в нашата гайда. Другият им инструмент е хармонуим, четири октави, без регистри. С едната ръка се свири, а другата произвежда въздух с реверсивно движение на меха. Тарабуките са им няколко вида и имат прекрасен звук. Тази на унгарците пък беше без кожи, просто алуминиев бигон, почти като

за кисело зеле, затворен от едната страна. Ефективният звук се получава от удари с ръцете в празното гърло на тарабуката, а за високите звуци се бие отстрани. Индийците бяха така подготвени - музика, танци, костюми и прочие - че като нищо могат да отнесат първото място навсякъде, където се появят. А госта са обиколили, както разбрахме от тях в разговора. Всички континенти. Както си пушихме пред хотела с набора, забелязахме унгарските братя (те са семейство, фамилия) от група "Караван" да разпъват одеала на тревата в градинката. Седнаха, засвириха с акустични китари и запяха. Към тях полетяха хора с камери, GSM-и, които снимат, с фотоапарати. Йосиф, пак в ролята на преводач, този път с унгарските роми, като усети мераклиите да снимат, взе в ръка диригентска палка и стана нещо толкова красиво, че си казах: защо това, което виждам тук, е по-добро от онова, което същите хора демонстрират на сцената? Така се получи и с другите музиканти. След концертите, продължаващи в летния театър до полунощ, свиренето и пеенето нямаха край. Нито през деня, нито през нощта. На едно място свиреха, пееха и танцуваха индийците, наобиколени от безброй фенове, на друго Али Баирам свиреше на синтезатор и пееше, пак обкръжен от много хора, а на трето - оркестър "Ферус ъндърграунд бенд" показваше висшата си класа.

ВИСШ ПИЛОТАЖ

показаха солистите Драган от Пирот и нашия Пилето (орк. "Верей") по време на репетиция през деня на сцената в летния театър. Първо Драган свиреше, за да се настрои уредбата (ех, това озвучаване създаде госта проблеми на музикантите!). Както си свиреше на синтезатора, и зацепи сръбско. Едно след друго, все майсторски парчета! Мястото му зае и нашият, Пилето, и той - картеница! После двамата засвириха в синхрон на два синтезатора, направо лудница! Сръбско, инструментал! Трудно ми беше да преценя кой е по-по-най, но си беше майсторлък! Може би нашият да е по-добър, щото ако засвирият български хора и ръченици, сръбинът ще сгада багажа!...

Истинско събитие беше представянето на румънския оркестър "Мариан Мексикану бенд".